

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА

ИЗВЕШТАЈ О ПРИМЕНИ ПРЕПОРУКА БРОЈ 9. (а) И 19.
ИЗ ЗАКЉУЧНИХ ЗАПАЖАЊА КОМИТЕТА ПРОТИВ ТОРТУРЕ
ПОВОДОМ РАЗМАТРАЊА ДРУГОГ ПЕРИОДИЧНОГ ИЗВЕШТАЈА
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ О ПРИМЕНИ КОНВЕНЦИЈЕ ПРОТИВ ТОРТУРЕ И
ДРУГИХ СУРОВИХ, НЕЉУДСКИХ ИЛИ ПОНИЖАВАЈУЋИХ
КАЗНИ ИЛИ ПОСТУПАКА

Београд, април 2016. године

С А Д Р Ж А Ј

Увод	1
Препорука број 9. (а)	1
Препорука број 19.	3
(а)	3
(б)	5
(ц)	11
(д)	12
Анекс	14

Увод

Делегација Републике Србије представила је Други периодични извештај Републике Србије о примени Конвенције против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака на 54. заседању Комитета против тортуре у априлу 2015. године у Женеви. У складу са препоруком број 23. из Закључних запажања Комитета (CAT/C/SRB/CO/2), која се односи на обавезу државе чланице да до 15. маја 2016. године достави у писаној форми информације о предузетим корацима у имплементацији препорука број 9.(а) и 19., Република Србија извештава Комитет о примени ове две препоруке.

Препорука број 9. (а) се односи на обавезу Републике Србије да обезбеди независне лекарске прегледе притворених лица од почетка лишавања слободе. Препорука број 19. обухвата низ обавеза Републике Србије у вези са јавном осудом претњи и напада на борце за људска права, новинаре, ЛГБТ особе и припаднике ромске заједнице и њихову истрагу.

Препорука број 9.

Комитет такође пожурје Државу уговорницу да обезбеди да у пракси свако лице лишено слободе добије правну заштиту од тортуре од почетка лишавања слободе, између осталог:

(а) Обезбеђењем независног лекарског прегледа лица лишених слободе од почетка лишавања слободе који треба обавити ван саслушања и, осим ако лекар о коме је реч изричито не захтева другачије у датом случају, без присуства полицијског особља. Држава уговорница треба такође да осигура да записник састављен након лекарског прегледа садржи, између осталог: (i) приказ изјава лица које су битне за лекарски преглед (укључујући његово здравствено стање и све оптужбе због злостављања); (ii) потпун приказ објективних лекарских налаза на основу темељног прегледа, и iii) запажања здравственог радника у светлу i) и ii), са знаком доследности између изнетих оптужби и објективних лекарских налаза. Резултати прегледа такође треба да буду доступни лицу лишеном слободом коме је реч и његовом или њеном адвокату. Здравствени радници (и лица лишена слободе о којима је реч) не треба да буду изложена било ком облику неоправданог притиска или репресалијама руководећег особља када обављају ту дужност;

Министарство унутрашњих послова је у поступку израде новог *Правилника о начину примене полицијских овлашћења*, у складу са новим *Законом о полицији*¹, у којем је у члану 46. предвиђено да полицијски службеник који врши задржавање мора одмах организовати пружање потребне медицинске помоћи и смештај у одговарајућу здравствену установу, за болесно или повређено лице, коме је очигледно потребна лекарска помоћ или лице које показује знакове тежег тровања алкохолом или другим средствима. Такође, полицијски службеници, по захтеву медицинског особља, из разлога безбедности могу присуствовати здравственом прегледу лица и то полицијски службеник који је истог пола као и лице које се прегледа.

*Законом о извршењу кривичних санкција*², *Правилником о извршењу мере притвора*³ и *Правилником о кућном реду казнено-поправних завода и окружних затвора*⁴ регулисан је лекарски преглед притворених и осуђених лица, по пријему у казнено-поправне установе, као и током боравка у њима. Прописано је да притворена лица одмах по пријему у казнено поправну установу прегледа лекар и констатује њихово здравствено стање, односно да се лекарски преглед осуђених лица обавља непосредно после пријема у завод, а најкасније у року од 24 часа. На захтев осуђеног или због уочених здравствених сметњи, преглед се обавља без одлагања. Први здравствени преглед се састоји од визуелног прегледа тела притвореника, узимања анамнестичких података, података о акутним и хроничним обољењима, провере и мерења основних телесних функција (дисање, притисак, моторика и сл.).

Законом о извршењу кривичних санкција прописано је да у случају да се приликом прегледа притвореника утврди постојање телесних повреда, лекар је дужан да о томе достави писмени извештај управнику завода. Управник завода је дужан да обавести надлежно јавно тужилаштво о случајевима у којима постоје основи сумње да је са притвореником насилно поступано.

Одмах се отвара и здравствени картон у који се уносе подаци до којих се дошло приликом прегледа, као и опис повреда лица, уколико постоје (констатоване приликом пријема или касније током извршења мере притвора или казне затвора).

Приликом пријема у завод запослени обавештавају притворена и осуђена лица о њиховим правима, између осталог и о могућности независног лекарског прегледа.

¹ „Службени гласник РС”, број 6/2016

² „Службени гласник РС“ број 55/2014

³ „Службени гласник РС“ број 132/14

⁴ „Службени гласник РС“ број 100/14

Лекарски преглед се обавља у присуству медицинског особља, а само изузетно, уколико лекар то затражи, прегледу могу присуствовати запослени у служби за обезбеђење.

На основу препоруке Заштитника грађана, Управа је свим заводима за извршење кривичних санкција упутила обавезујуће упутство о начину обављања здравственог прегледа према коме извештај лекара мора да садржи и наводе лица према коме је мера принуде примењена о начину настанка повреда, објективан лекарски налаз и мишљење лекара о повезаности изнетих навода лица, примењене мере и насталих повреда. Резултати прегледа су доступни лицу лишеном слободе и његовом адвокату. Такође, уколико лекар током здравственог прегледа захтева присуство запослених из службе за обезбеђење, мора тај захтев да образложи и да га унесе у књигу лекарских прегледа.

Управа за извршење кривичних санкција поштовање напред наведених стандарда приликом лекарског прегледа проверава приликом редовних и ванредних надзора, које у складу са законом обављају овлашћена лица Одељења за инспекцију.

Такође, Управа за извршење кривичних санкција је дистрибуирала свим заводима Закон, наведене правилнике, приручник за осуђенике и притворенике и водич за осуђене, који су им доступни све време извршења казне затвора.

Препорука број 19.

Комитет позива Државу уговорницу да јавно осуди претње и нападе на борце за људска права, новинаре, ЛГБТИ особе и припаднике ромске заједнице и да се суздржи од подржавања, било мерама или пропустом, ових напада обезбеђењем:

(а) Њихове делотворне заштите од претњи и напада којима могу бити изложени због својих активности, сексуалне оријентације или етничког порекла;

Када је реч о заштити новинара, у току су активности у вези са изградом и потписивањем споразума о сарадњи Републичког јавног тужилаштва и Министарства унутрашњих послова којим ће бити прописано као приоритетно поступање у истрагама претњи и насиља над новинарима у циљу унапређења ефикасности истрага о нападима на новинаре и кривичног гоњења извршилаца напада, као и израда и потписивање споразума о сарадњи између Републичког јавног тужилаштва, Министарства унутрашњих послова и репрезентативних удружења новинара, ради подизања нивоа безбедности новинара.

Поред наведених мера, у циљу повећања ефикасности поступања јавних тужилаштва у кривичним поступцима против учинилаца кривичних дела против новинара, децембра 2015. године, Републички јавни тужилац издала је Упутство којим је одређено да се у апелационим, вишим и основним јавним тужилаштвима воде посебне евиденције у односу на кривична дела учињена на штету лица која обављају послове од јавног значаја у области информисања, у вези са пословима које обављају, као и евиденције напада на интернет странице медија. У наведеним предметима прописано је хитно поступање.

Акционим планом за преговарачко поглавље 23, у оквиру приступања Републике Србије Европској унији, предвиђено је успостављање мреже служби на нивоу целе земље за подршку жртвама, сведоцима и оштећенима у истрази и свим фазама кривичног поступка, што је од посебног значаја за припаднике друштвено осетљивих група.

У остваривању послова из своје надлежности Министарство унутрашњих послова Републике Србије обезбеђује једнаку заштиту личне безбедности и имовинске сигурности свим грађанима Републике Србије, без обзира на њихову националну или етничку припадност, као и да један од приоритета у раду Министарства представљају и активности на заштити припадника националних мањина, односно на расветљавању кривичних дела и других инцидената извршених на штету припадника националних мањина. У том контексту, Сектор унутрашње контроле детаљно врши контролу навода из свих представки, притужби и осталих сазнања у којима се износе наводи о могућим злоупотребама и прекорачењима полицијских овлашћења на штету припадника националних мањина.

Министарство унутрашњих послова већ дужи низ година предузима активности на унапређењу комуникације, безбедносне заштите и остваривања права мањинских група. У оквиру тога предузимају се активности на развоју полицијске етике и обуке и унапређењу безбедносне заштите особа истополне оријентације:

- Кроз развој интервентног реаговања, уз настојање да се у свим случајевима када дође до угрожавања ЛГБТИ особа, расветле све околности случаја и починиоци приведу органима гоњења. Овакви случајеви су у самом врху приоритета у раду полиције.
- Кроз превентивно деловање, тежи се да полицијски службеници буду присутни на подручју објеката где се окупљају лица различите сексуалне оријентације ради остваривања њихове безбедности,

(б) Хитних, темељних и делотворних истрага свих претњи и напада усмерених на ове групе, укључујући све наводне дискриминаторне мотиве

који могу изазвати те радње и гаранцијама да ће се одговорним судити и да ће се казнити у складу са тежином њихових дела;

Полиција је развила механизме одговорности за непрофесионално поступање полицајских службеника, што се односи и на евентуалну дискриминацију по било ком основу. Ти механизми су развијени и примењују се кроз послове Сектора унутрашње контроле, непосредну контролу рада и законитог поступања од стране руководиоца и линијских служби као и кроз притужбени поступак.

Због различитих облика и видова дискриминације грађани су се веома ретко обраћали Сектору унутрашње контроле. Углавном се радило о уопштеним оптужбама и претпоставкама грађана да су се полицајски службеници према њима непрофесионално опходили због њихове националне и политичке припадности, а у два случаја и због сексуалне опредељености.

Наведена констатација се односи само на представке чији су подносиоци, у својим обраћањима Сектору, изричито нагласили да су припадници одређених националних мањина, и који су истакли да су управо због своје националне припадности били жртве непрофесионалног и незаконитог поступања полицајских службеника.

Законским прописима Републике Србије загарантована је заштита слободе изражавања националне припадности и забрањен је сваки облик притиска и утицаја на опредељивање и изјашњавање грађана у погледу припадности одређеном народу или националној мањини, те да стога није могуће са потпуном прецизношћу навести националну припадност подносиоца представки.

У последње три године Сектор унутрашње контроле полиције добио је шест представки грађана који су се жалили због дискриминације на националној основи - четири представке су поднели припадници ромске националности, а по једну припадник муслиманске и немачке националности. Наводи из прве три представке нису потврђени, а провере навода из последње су у току.

У две представке које је добио Сектор унутрашње контроле полиције изричито је наведено да су полицајски службеници непрофесионално интервенисали према грађанима због сексуалне опредељености: у једној је наведено да су полицајски службеници напали две мушке особе јер су се на јавном месту љубили, а у другом јер су полицајски службеници приликом легитимисања 7.4.2012.године у викенд насељу у околини Лознице, вређали, омаловажавали и претили легитимисаном лицу, називајући га хомосексуалцем. Након извршених провера утврђено је да се ради о неоснованим представкама.

Сектор унутрашње контроле је поступао и по притужбама које су поднете од стране организације за лезбејска људска права „Лабрис“, ЛГБТ или појединаца, у којима је као узрок обраћања наведено да се поједини полицијски службеници непрофесионално и непримерено понашају према њима када предузимају службене мере и радње, као и да нису адекватно или уопште поступали по пријавама поднетим због насиља које су пријављивали да се над њима спроводи, због њихове сексуалне оријентације.

У периоду од 2013. до 2016. године није било поднетих притужби од стране организације за лезбејска људска права „Лабрис“ на рад полицијских службеника. Постоји мали број притужби, које су поднете у ранијем периоду од наведеног, а који се односи на наводно неосновано легитимисање и привођење припадника наведене организације од стране полицијских службеника, али основаност навода из притужби није потврђена.

У циљу превентивног деловања, предузимане су активности и свакодневно су праћени сви електронски и штампани медији, интернет портали, остваривана је комуникација са ЛГБТ активистима и прикупљана су сазнања и обавештења од других државних органа, међународних полицијских организација и страних полицијских служби о свим информацијама око безбедносних и других припрема за организовање обезбеђења јавног скупа у покрету „Парада поноса“ и јавног скупа „Транс парада“.

Након успешних припрема, у септембру 2015. године, ефикасним ангажовањем полиције, омогућено је потпуно безбедно одржавање манифестације „Недеља поноса и јавног скупа у покрету „Парада поноса“ и јавног скупа „Транс парада“.

Кривична дела која садрже елементе дискриминације, као што су нпр. кривично дело повреда равноправности из члана 128. КЗ, повреда права употребе језика и писма из члана 129. КЗ, повреда слободе изражавања националне или етничке припадности из члана 130. КЗ, расна и друга дискриминација из члана 387. КЗ и друга, представљају кривична дела за која се гоњење предузима по службеној дужности, у ком смислу је јавни тужилац дужан да предузме кривично гоњење када постоје основи сумње да такво кривично дело учињено, у смислу члана 6. Законика о кривичном поступку, у складу са начелом легалитета.

Изменама и допунама Кривичног законика⁵, у члану 54а, уведена је посебна околност за одмеравање казне за кривично дело учињено из мржње, утолико што је прописано да ако је кривично дело учињено из мржње због припадности раси и вероисповести, националне или етничке припадности, пола, сексуалне оријентације

⁵ „Службени гласник РС“, број 121/2012

или родног идентитета другог лица, ту околност ће суд ценити као отежавајућу околност, осим ако она није прописана као обележје кривичног дела.

У циљу анализе поступања надлежних јавних тужилаштава у смислу примене члана 54а Кривичног законика, Упутством Републичког јавног тужиоца⁶, између осталог, одређено је вођење посебних евиденција кривичних дела учињених из мржње, у смислу члана 54а Кривичног законика.

У судовима (осим Основног суда у Бечеју) не води се посебна евиденција ове врсте поступака, према субјекту заштите од дискриминације (борци за људска права, новинари, ЛГБТИ особе, припадници ромске заједнице), тако да су подаци прибављени на основу увида у предмете, који су према САПС-у евидентирани као предмети заштите од дискриминације (по било ком основу, без означавања који је конкретно основ у питању).

Парнични поступци

У вези са подацима који се односе на парнични поступак, указујемо да акт дискриминације ужива судску грађанско-правну заштиту по тужби из члана 43. Закона о забрани дискриминације, према правилима парничног поступка.

У Врховном касационом суду, евидентирана су два предмета ове врсте. У предмету Рев 1329/2014 одбијена је као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде АС у Београду Гж 2426/14 од 11.6.2014. године којом је утврђено дискриминаторско понашање туженог због тешког облика дискриминације, а на основу сексуалног опредељења одређеног у члановима 11, 12, 13. и 21. Закона о забрани дискриминације и забрањено туженом да понавља исту дискриминацију. У предмету Рев 853/2014, предмет тужбеног захтева је утврђење да је забраном уласка деци ромске националне припадности у ресторан "М..." у Новом Саду, тужени извршио непосредну дискриминацију на основу националне припадности. Одлуком Рев 853/14 од 3.9.2014. године укинута су решења нижестепених судова и предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Према подацима добијеним од Апелационог суда у Београду, на подручју тог суда, у Првом основном суду у Београду вођена су три парнична поступка у области пружања правне заштите од дискриминације: бораца за људска права, новинара, ЛГБТИ особа и припадника ромске заједнице и то:

-Предмет П 45073/13, по тужби Повереника за заштиту равноправности против тужене АЛКА доо;

⁶ А.бр.802/15 од 22.12.2015. године

-Предмет П 20677/11, Геј стрејт алијанса удружење грађана против ПРЕС дневних новина;

-Предмет П 8256/12 по тужби Повереника за заштиту равноправности и NICEFOODS ресторана.

Наведени предмети достављени су на надлежност Вишем суду у Београду, обзиром да Први основни суд у Београду више није надлежан за вођење парничних поступака у области пружања правне заштите од дискриминације.

Пред Основним судом у Вршцу вођен је један поступак у вези са ЛГБТИ особама, ради утврђивања дискриминаторског поступања и накнаде нематеријалне штете (П 33/11).

Остали судови са подручја Апелационог суда у Београду нису имали ову врсту парничних поступака.

У Апелационом суду у Новом Саду постоје три предмета: 1) предмет у коме је реч о злостављању на раду новинара у којем је донета усвајајућа првостепена пресуда, а потом потврђујућа другостепена пресуда; 2) предмет у којем је реч о дискриминацији особа ромске националности, у којем је донета усвајајућа, а потом потврђујућа другостепена пресуда; 3) предмет у којем је реч о дискриминацији особе припадника ЛГБТИ популације (првостепеном пресудом је одбијен тужбени захтев, а другостепеном пресудом је делимично преиначена првостепена пресуда). На подручју Апелационог суда у Новом Саду, пред Вишим судом у Новом Саду вођена су два парнична поступка у области пружања правне заштите од дискриминације ЛГБТИ особа. Један је правноснажно решен тако што је делимично усвојен тужбени захтев (П1 7/14), а други поступак је у току (П1 56/14); У току је поступак из области пружања правне заштите од дискриминације припадника ромске заједнице (П 33/14).

Пред Основним судом у Лозници у току је један поступак из области дискриминације, док су два предмета окончана доношењем решења о ненадлежности, која су постала правноснажна.

Остали Виши судови (као и Основни) са подручја Апелационог суда у Новом Саду нису имали ову врсту парничних поступака.

Према подацима добијеним од Апелационог суда у Нишу, на подручју тог суда, само је у Вишем суду у Врању вођен један парнични поступак због дискриминације ромске заједнице. Поступак је правноснажно окончан пресудом којом је одбијен тужбени захтев тужиоца; Та одлука је потврђена пресудом Апелационог суда у Нишу.

На подручју Апелационог суда у Крагујевцу, вођен је један парнични поступак у области пружања правне заштите од дискриминације и то пред Основним судом у Краљеву. Пресудом П 2310/14 од 9.2.2014. године, одбијен је тужбени захтев као неоснован. Поступак није правноснажио окончан.

У Вишим и осталим Основним судовима са подручја овог апелационог суда није било покренутих поступака који се воде у области пружања правне заштите од дискриминације бораца за људска права, новинара. ЛГБТИ особа и припадника ромске заједнице.

Кривични поступци

У вези са подацима који се односе на кривични поступак, обавештавамо вас да у периоду од 1.1.2010. до 31.12.2015. године у Врховном касационом суду није евидентиран ниједан предмет који се односи на тражене податке.

Према подацима добијеним од Апелационог суда у Београду:

- Виши суд у Београду има укупио три предмета која се воде за кривично дело расна и друга дискриминација из члана 387. став 4. КЗ (ко шири или на други начин учини јавно доступним текстове, слике или свако друго представљање идеја или теорија које заговарају или подстрекавају мржњу, дискриминацију или насиље, против било којег лица или групе лица, заснованих на раси, боји коже, верској припадности, националности, етничком пореклу или неком другом личном својству) од којих је један правноснажно окончан, односно поступак обустављен услед одустанка јавног тужиоца, док се два поступка воде за кривично дело из члана 387. став 4. КЗ и за кривично дело из члана 387. став 2. КЗ (ко врши прогањање организација или појединаца због њиховог залагања за равноправност људи);

- Први основни суд у Београду је имао укупно три предмета и то један кривични поступак за кривично дело из члана 387. КЗ (приватна кривична тужба је прослеђена надлежном тужилаштву као кривична пријава којом је тражена правна заштита припадника ромске заједнице), два кривична поступка су вођена за кривично дело повреде равноправности из члана 128. КЗ и кривично дело расне и друге дискриминације из члана 387. КЗ, у којима је донета одлука о одбијању оптужног предлога, правна заштита је тражена за припаднике ЛГБТИ особа;

- Трећи основни суд у Београду је имао један кривични поступак који се водио за кривично дело повреде равноправности из члана 128. став 2. КЗ (ако дело из става

1. учини службено лице у вршењу службе) и који је правноснажно окончан доношењем одлуке да се оптужни предлог одбија;

На територији Апелационог суда у Крагујевцу вођена су два кривична поступка и то:

- у Основном суду у Јагодини по супсидијарном оптужном предлогу за кривично дело повреде равноправности из члана 128. КЗ који је правноснажно окончан одбијањем оптужног предлога;

- у Основном суду у Параћину је вођен кривични поступак за кривично дело повреде равноправности из члана 128. КЗ и правноснажно је окончан, тако што је окривљени ослобођен од оптужбе.

На подручју Апелационог суда у Нишу вођена су три кривична поступка за кривично дело из члана 128. КЗ и три кривична поступка за кривично дело повреда слободе изражавања националне или етничке припадности из члана 130. и кривично дело расна и друга дискриминација члана 387. КЗ и то:

- у Вишем суду у Лесковцу за кривично дело повреда равноправности из члана 128. став 2. КЗ, донета је правноснажна одлука, којом је оптужни предлог одбијен;

- у Вишем суду у Прокупљу вођена је истрага за кривично дело из члана 128. КЗ, захтев је одбачен;

- у Основном суду у Лесковцу вођен је један кривични поступак због кривичног дела из члана 128. КЗ, донета је пресуда којом се окривљени ослобађа од оптужбе и пресуда је правноснажна;

- у Основном суду у Врању су поднете две приватне тужбе за по једно кривично дело из члана 130. КЗ и члана 387. КЗ и решено је обуставом поступка;

- у Основном суду у Неготину вођен је један кривични поступак због кривичног дела из члана 130. КЗ и члана 387. КЗ који је завршен одбацивањем кривичне пријаве.

Према извештају Апелационог суда у Новом Саду, на подручју овог суда није евидентиран ниједан предмет ове врсте.

(ц) Делотворне обуке службеника за спровођење закона и носилаца правосудних функција о злочинима мотивисаним мржњом и систематског мониторинга;

У погледу обуке јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца, крајем 2015. године, у сарадњи Правосудне академије и Канцеларије за људска и мањинска права, уз подршку Одељења за демократизацију Мисије ОЕБС у Србији, започет је пилот програм „Злочини из мржње – обука за представнике правосуђа“, који је део континуиране обуке судија и јавних тужилаца, као и тужилачких помоћника. Обука о законодавству из области злочина из мржње предвиђена је за период 2015 -2016. године, а основни циљ обуке је овладавање посебним знањима везаним за упознавање са појмом злочина из мржње, који укључује, између осталог, дефинисање овог концепта, те упознавање са специфичностима концепта злочина из мржње, релевантним међународноправним одредбама као и праксом Европског суда за људска права и УН комитета.

У сарадњи са организацијом за лезбејска људска права „Лабрис“, у циљу унапређења сарадње полиције са ЛГБТИ популацијом током 2015. године реализовани су семинари за око 120 полицијских службеника из свих подручних полицијских управа на пословима сталног дежурства, на тему „Истополна оријентација и родни идентитет у раду полицијских службеника/ца“.

Такође, полицијски службеници који су успешно завршили наведену обуку, током фебруара 2016. године су били у обавези да одрже једнодневну обуку (у више термина) за све полицијске службенике који обављају послове сталног дежурства у организационим јединицама у саставу полицијске управе.

Током фебруара 2016. године у Новом Саду, Крагујевцу, Нишу и Београду (два термина), у сарадњи са организацијом за лезбејска људска права „Лабрис“, удружењем „Парада поноса Београд“, Асоцијацијом „Дуга“, групом за подршку младим ЛГБ особама „Изађи“ и другим, одржане су трибине под називом „Рад и сарадња полиције са ЛГБТ заједницом - упознајте официре за везу“, са циљем да се ЛГБТ заједници представи рад полиције и активности на унапређењу положаја особа истополне оријентације.

Напомињемо да су запослени у Министарству унутрашњих послова и полицији дужни да једнако поступају према свима без обзира на њихову расну, полну или националну припадност, њихове различитости које проистичу из друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења или опредељења, рода и родног идентитета, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

(д) Мера подизања свести ради супротстављања предрасудама и стереотипима и политика за борбу и спречавање злочина мотивисаних

мржњом и дискриминацијом, нарочито на основу сексуалне оријентације, идентитета или етничког порекла.

Рад полиције са ромском заједницом у 2015. години

Полицијски службеници активно остварују сарадњу са представницима ромске заједнице, кроз учешће у округлим столовима и трибинама које су организовале ромске организације цивилног друштва („Лига Рома”, „Yu ROM центар”, „Ромска иницијатива” и др.)

Представници Министарства унутрашњих послова учествују на састанцима, као чланови Управног одбора пројекта ”Европска подршка за инклузију Рома”, који спроводи Мисија ОЕБС-а у Србији у координацији са Канцеларијом за људска и мањинска права, уз подршку Европске уније, а у циљу пружања подршке примени „Националне стратегије за унапређење положаја Рома” у Републици Србији.

Ради подстицања пријема Рома у полицију, МУП је у сарадњи са Удружењем „Европски полицајци ромске националности”, у фебруару и марту 2015. године организовао шест припремних радионица у више градова у Републици Србији за око 280 Ромкиња и Рома са циљем да се кроз припремна психолошка и друга тестирања боље припреме ради конкурисања у Центар за основну полицијску обуку.

МУП је у новембру и децембру 2015. године пружио подршку Удружењу „Европски полицајци ромске националности”, ради одржавања њихова два семинара у циљу израде Акционог плана наведеног удружења за унапређење положаја припадника ромске заједнице у полицији.

МУП је активно учествовао са другим државним органима и ромским удружењима на изради нове Стратегије за унапређење положаја Рома за период 2015-2025. година.

С обзиром на проблеме са којима се срећу припадници Ромске националне мањине, посебна пажња посвећена је унапређењу комуникације полиције са представницима и припадницима ромске заједнице, као и анимирању и подстицању припадника ове заједнице да се пријављују на конкурсе за рад у полицији. Поред тога, представницима ромске заједнице пружена је прилика да у оквиру обуке полицијских службеника - тренера у овој области, представе обичаје и безбедносне потребе локалних ромских заједница, који су од значаја за рад полиције и остваривање њихове безбедносне заштите.

У локалним срединама у којима су присутне бројније ромске заједнице, у састав локалних безбедносних тела су укључени представници Рома, који дају свој

допринос у развоју локалних безбедносних иницијатива за превенцију деликата, и унапређењу положаја ромских заједница.

Полицијски службеници у Републици Србији свакодневно врше непосредан обилазак, остварују контакте са представницима Рома и предузимају активности ради њихове безбедносне заштите.

У вези са безбедоносном заштитом Рома као и посебно угрожених категорија као што су деца и жене које су често жртве разних облика насиља и трговине, у сарадњи са цивилним друштвом и другим државним органима организују се превентивне и медијске кампање ради едукације становништва и развоја ставова јавности према овим осетљивим питањима. Циљеви кампања су и смањење тамне бројке - непријављених догађаја и подстицање пријављивања случајева насиља како би се смањила толеранција на насиље. Примера ради, у више градова у Републици Србији се у сарадњи са ромским и другим удружењима грађана и центрима за социјални рад одржавају трибине и предавања за жене из ромских заједница на тему „Насиље у породици и трговина људима”.

Током фебруара 2016. године у Новом Саду, Крагујевцу, Нишу и Београду (два термина), у сарадњи са организацијом за лезбејска људска права „Лабрис”, удружењем „Парада поноса Београд”, Асоцијацијом „Дуга”, групом за подршку младим ЛГБ особама „Изађи” и другим, одржане су трибине под називом „Рад и сарадња полиције са ЛГБТ заједницом - упознајте официре за везу”, са циљем да се представи рад полиције и активности усмерене на унапређење положаја и заштиту особа различите сексуалне оријентације.

ЛГБТ заједници представи рад полиције и активности на унапређењу положаја особа истополне оријентације.

АНЕКС

У вези са тачком 10. Закључних запажања Комитета поводом разматрања Другог периодичног извештаја Републике Србије, која се тиче некажњивости тортуре и злостављања, појашњавамо да се кривично гоњење учинилаца кривичног дела злостављање и мучење из члана 137. КЗ предузима по службеној дужности, те да је јавни тужилац, у складу са чланом 6. ЗКП, дужан да предузме кривично гоњење када постоје основи сумње да је учињено кривично дело или да је одређено лице учинило кривично дело за које се гони по службеној дужности. Такође, појашњавамо да се сходно члану 495. ЗКП, у поступку за кривична дела за која је као главна казна прописана новчана казна или казна затвора до осам година примењују одредбе о скраћеном поступку. Реч је скраћеној процесној форми, која се остварује убрзањем поступка и изостављањем појединих фаза поступка, на шта упућује и Препорука бр. R (87) 18. Комитета министара Савета Европе о поједностављењу кривичне правде. Наиме, у скраћеном кривичном поступку не спроводи се истрага, већ се пре оптужења, у поједностављеном поступку могу предузети одређене доказне радње, које се иначе спровode и током истраге (нпр. саслушање осумњиченог, испитивање сведока, вештачење, увиђај, привремено одузимање предмета, претресање).

У том смислу, у вези са констатацијом у Закључним запажањима, да „због измена Законика о кривичном поступку из 2013. године, јавни тужилац више није у обавези да спроведе истрагу у случајевима тортуре који спадају у оквир члана 137. ст.2 и 3. Кривичног законика“, указујемо да иако не предвиђа истрагу као фазу поступка за кривично дело из чл.137 (ст.1, 2 и 3) КЗ, јавни тужилац је **дужан** да предузме кривично гоњење када постоје основи сумње да је ово кривично дело учињено, јер се ради о кривичном делу за које се гоњење предузима по службеној дужности, с тим што се доказне радње, које се иначе предузимају у фази истраге, за ово кривично дело предузимају у скраћеном поступку, у најкраћем могућем року, што је важно и у смислу ефикасности поступка.